

Brussel, 24 mei 2018

Advies 2018/08

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Limosaverplichting zelfstandigen : definitie van de risicosectoren

Het Comité brengt een positief advies uit over het voorstel om de sectoren van de bouw, de schoonmaak en de vleesindustrie te beschouwen als risicosectoren in het kader van de Limosa-meldingsplicht voor zelfstandigen. Het Comité betreurt echter dat de transportsector, ondanks de fraudegevoeligheid ervan, niet is opgenomen in de lijst en acht het aangewezen dat dit alsnog zou gebeuren. Het brengt in herinnering dat ook de verhuissector in het verleden vragende partij was om als risicosector te worden erkend. Verder wijst het Comité op de relevantie van cijfergegevens om het frauderisico in sectoren te objectiveren. Tot slot vestigt het de aandacht op het feit dat een lijst van risicosectoren waarvan de inhoud (te) snel of frequent wijzigt, nadelig kan zijn voor het transparante en voorspelbare karakter van de Limosaregels.

Op vraag van de minister van zelfstandigen brengt ABC hieronder advies uit met betrekking tot de invulling van het begrip 'risicosector' dat wordt gehanteerd in het kader van de Limosa-meldingsplicht voor zelfstandigen.

1 Context

1.1 Invoering en bijsturing van de Limosaverplichting voor buitenlandse zelfstandigen

In 2007 werd een meldingsplicht ingevoerd voor bepaalde categorieën buitenlanders die in ons land werkzaam willen zijn. Concreet betekende de maatregel dat onder meer zelfstandigen die tijdelijk een zelfstandige activiteit in België uitoefenen maar hier niet permanent verblijven¹, voortaan hun beroepsactiviteit in België moesten (laten) registreren via het elektronische Limosaloket² en dit vóór aanvang van hun activiteit.

In zijn arrest van 19 december 2012 oordeelde het Europese Hof van Justitie dat de Limosaverplichting ten aanzien van zelfstandigen strijdig is met het principe van vrij verkeer van

¹ Mits enkele uitzonderingen werd de voorafgaandelijke meldingsplicht ook ingevoerd voor werknemers die gewoonlijk in een ander land dan België werken dan wel zijn aangeworven in een ander land dan België, voor alle werknemers die tijdelijk of gedeeltelijk in België tewerkgesteld worden door een niet-Belgische werkgever en voor stagiairs die in het kader van een buitenlands studieprogramma of een buitenlandse beroepsopleiding hun stage, geheel of gedeeltelijk, in België doen.

² Titel IV - Hoofdstuk 8, Programmawet (I) van 27 december 2006

diensten in Europa³. De Limosaverplichting en –procedure zouden zich niet evenredig verhouden tot de beoogde doelstellingen (inz. de bestrijding van sociale fraude zoals schijnzelfstandigheid of zwartwerk), zo stelde het Hof.

In reactie op dit arrest, werd de Limosaverplichting voor zelfstandigen tijdelijk opgeschort en werden de Limosaregels de voorbije jaren meermaals aangepast^{4 5}.

Een laatste bijsturing gebeurde met de wet van 16 november 2015⁶. Die zorgde voor een beperking van de Limosaverplichting voor zelfstandigen tot zij die werkzaamheden wensen te verrichten in een sector die gevoelig is voor sociale fraude (en voor het fenomeen van de schijnzelfstandigheid in het bijzonder)⁷. De concrete inwerkingtreding van de Limosaverplichting voor risicosectoren is momenteel voorzien op uiterlijk 1 januari 2019⁸.

1.2 Definitie van de risicosectoren

De wet van 16 november 2015 bepaalt dat de risicosectoren na overleg in de Ministerraad worden vastgesteld door de Koning⁹. Het zijn volgens het KB sectoren waarvoor het risico geobjectiveerd werd door de sociale inlichtingen en opsporingsdienst (SIOD) en die voor advies zijn voorgelegd aan de betrokken sociale partners.

Aanvankelijk had men de intentie om de volgende sectoren aan te duiden als risicosector omwille van hun fraudegevoeligheid:

- de sector van de bouwactiviteiten;
- de land- en tuinbouwsector;
- de vleessector;

³ Europa heeft geen probleem met de verplichte LIMOSA voor werknemers omdat dit het equivalent is van een gelijkaardige verplichting voor Belgische bedrijven om hun werknemers aan te geven (nl. DIMONA).

⁴ Koninklijk besluit van 19 maart 2013 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 maart 2007 tot uitvoering van het Hoofdstuk 8 van Titel IV van de programmawet (I) van 27 december 2006 tot voorafgaande melding voor gedetacheerde werknemers en zelfstandigen ; het koninklijk besluit van 20 december 2013 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 maart 2007 tot uitvoering van het Hoofdstuk 8 van Titel IV van de programmawet (I) van 27 december 2006 tot voorafgaande melding voor gedetacheerde werknemers en zelfstandigen

⁵ Cf. Adviezen ABC 2013/02, 2013/3, 2013/09 en 2016/01

⁶ Wet van 16 november 2015 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken, Belgisch Staatsblad van 26 november 2015

⁷ Met de voorgestelde aanpassing wilde België vermijden opnieuw geconfronteerd te worden met een procedure tot ingebrekestelling. De Commissie had ons land immers formeel laten weten dat met de vroegere bijsturingen van Limosa geen afdoende antwoord werd geformuleerd op de rechtspraak van het Hof.

⁸ De Koning heeft de mogelijkheid om de inwerkingtreding te vervroegen (art. 48 van de Wet van 16 november 2015 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken, Belgisch Staatsblad van 26 november 2015 zoals gewijzigd door de wet van 25 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake het sociaal statuut van de zelfstandigen (art.6))

⁹ Door niet voorafgaandelijk een lijst met risicosectoren op te maken maar de Koning de bevoegdheid te geven om de risicosectoren te definiëren wil men tegemoet komen aan de overtuiging dat het fraudegevoelige karakter van een sector geen statisch maar een evoluerend gegeven is. Deze werkwijze laat toe om de risicosectoren te definiëren in functie en na toetsing van de ontwikkelingen op het terrein.

- de schoonmaaksector;
- de bewakingssector;
- de transportsector.

Na overleg met en akkoord van de Europese Commissie (DG Grow) zouden slechts de volgende drie sectoren worden weerhouden :

- de bouwsector
- de vleessector
- de schoonmaaksector

De Europese Commissie is immers van mening dat België voor de andere 3 sectoren onvoldoende op objectieve gronden kan aantonen dat ze gevoelig zijn voor fraude en dus onder het toepassingsgebied van de Limosaplicht voor zelfstandigen moeten vallen.

Omdat België overtuigd blijft van het fraudegevoelige karakter van de transportsector en dus van de noodzaak om deze onder te brengen in de lijst van risicosectoren, leeft de intentie om de nodige inspanningen te leveren om de transportsector alsnog als een risicosector te (laten) erkennen.

2 Advies van het Comité

In het verleden bracht het ABC reeds meerdere keren advies¹⁰ uit over de Limosa-verplichting zelfstandigen. Het gaf daarin o.m. aan :

- de doelstellingen die nagestreefd worden door de Limosa-melding, m.n. de strijd tegen de sociale fraude en het tegengaan van foutieve kwalificaties van een arbeidsrelatie, te onderschrijven.
- de wil van de Regering te begrijpen om Limosa zelfstandigen te behouden en bijgevolg haar poging om de Limosa zelfstandigen aan te passen aan de bezwaren van het Hof en van de Commissie.
- zich te kunnen vinden in de beperking van de Limosaverplichting zelfstandigen, tot zij die werkzaamheden willen verrichten in één van de zogenaamde risicosectoren.

Voor wat betreft de invulling van het begrip 'risicosector' merkt het Comité op zich te kunnen vinden in het voorstel om de sectoren van de bouw, de schoonmaak en de vleesindustrie te beschouwen als risicosectoren.

Het Comité betreurt echter dat de transportsector niet is opgenomen in de lijst die voor advies wordt voorgelegd. Het Comité is immers van mening dat de fraudegevoeligheid van deze sector de toepassing van de Limosaplicht verantwoordt. Het wijst er bovendien op dat er bij de betrokken sector een draagvlak is voor invoering van dergelijke meldingsplicht. Het Comité acht het dan ook aangewezen dat deze sector alsnog een erkenning zou krijgen als risicosector. In

¹⁰ Adviezen 2013/02, 2013/3 en 2013/09 en 2016/01

dit verband brengt het Comité eveneens nog in herinnering¹¹ dat ook de verhuissector in 2016 vragende partij was om als risicosector te worden aangeduid.

Het Comité wijst in het kader van het voorgaande - maar ook meer algemeen – op de relevantie van cijfergegevens om het frauderisico in sectoren te objectiveren. Het wenst daarom het belang te benadrukken van systematische gegevensverzameling en de uitbouw van databanken om de aard, de frequentie en de evolutie van sociale fraude in kaart te brengen en stelselmatig op te volgen. Terzelfdertijd wijst het op de keerzijde van een lijst van risicosectoren waarvan de inhoud (te) snel of frequent wijzigt. Het is voor alle betrokken actoren immers wenselijk dat de regels inzake de Limosaplicht zo transparant en voorspelbaar mogelijk zijn. Een te evolutief karakter van de lijst dreigt dit te ondergraven.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 24 mei 2018,

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

¹¹ Advies 2016/01